

کارکردهای کاریکاتور در ایران تحت شرایط خاص سیاسی و اجتماعی متفاوت بوده است. در آغاز ورود کاریکاتور به کشور ما که با واپسین سالهای حکومت قاجار مقارن بود، کاریکاتورها در مطبوعات آن عصر بیشتر با مضامین سیاسی یا در واقع طنز سیاسی عرضه می‌شد. با پایان گرفتن سلطنت قاجاریان، در برهه‌ای کوتاه تا برآمدن سلطنت رضاخان، کاریکاتورهای سیاسی همچنان به مذاق مخاطبان که پس از قرن‌ها استبداد مطلق، حکومت پارلمانی را تجربه می‌کردند، شیرین می‌نمود. اما ساز و کارهای حکومت رضاخان چراغ آزادی کوتاه مدت مطبوعات و از جمله کارکردهای سیاسی - اجتماعی کاریکاتور را خاموش کرد.

کاریکاتور یستها در جستجوی آسمان آبی

به بهانه روز «هوای پاک» در تهران

Cartoonists In Search of The Blue Sky

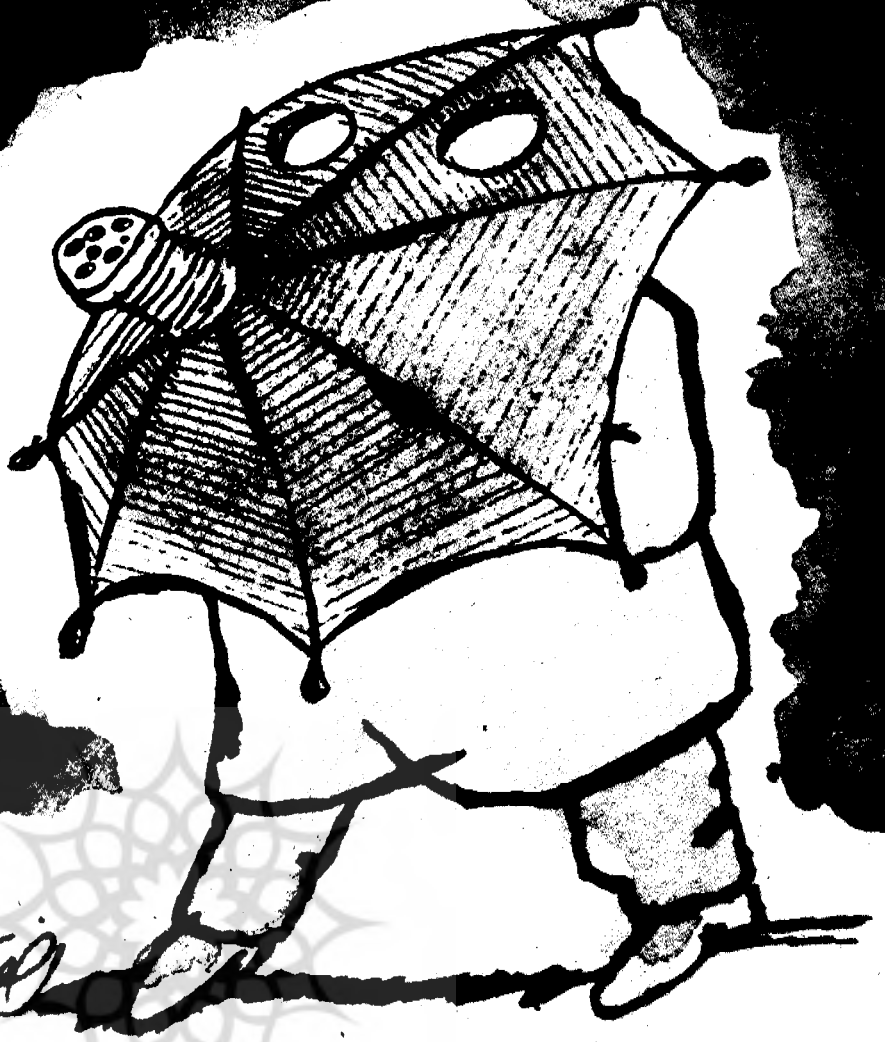
اسماعیل عباسی

شهریور ۱۳۲۰ که با ورود متفقین و سقوط حکومت همراه بود، بار دیگر، انرژی انباشته شده مردم را در سیلابی از روزنامه‌ها و مجلات نمایان کرد. و طنز تصویری یا کاریکاتور که از دوره روزنامه «ملانصرالدین» وقار و وجاهت خود را حفظ کرده بود، در برخی نشریات به هرزه زبانی گرایید. در آن سال‌ها، در کنار محکم‌ترین و زیباترین نوشته‌ها، اشعار و کاریکاتورها در نشریات طنز، انبوهی از مطالب آمیخته به فحاشی و کاریکاتورهای مبتذل و خلاف منش و اخلاق نیز انتشار می‌یافت.

با این همه، تا سال ۱۳۲۶، این خوانندگان مطبوعات و مردم بودند که به لول معروف سره را از ناسره جدا می‌کردند و با روی آوردن به مطبوعات سالم و متفکره، نشریات مبتذل را از صحنه می‌رانند. کویتهای ۲۸ سرمد و بگیر و ببندهای چندمساله آن، بار دیگر شروع آزادی را در مطبوعات خاموش کرد و از اواخر دهه ۳۰ که شماری از نشریات توقیف شده آرام و با احتیاط به صحنه باز گشتند، کاریکاتور هم در فضای گفتگوی آمیز که ناشی از مصدومیت اطلاع‌رسانی و تکلیفد سازشور بود، به صحنه باز گشت.

علی‌رغم آنکه هنرمندان کاریکاتوریست می‌کوشیدند به هر طریق مضامین اجتماعی و انتقادی را در آثارشان به کار بگیرند، اما حکومتیان جز موضوعات سطحی و فکاهه مضمض را تاج نمی‌آوردند. به همین دلیل تا سال‌ها کاریکاتورهای مطبوعاتی در چرخه تکرار سوژه‌هایی مثل گرانی، بوروکراسی و غیره گرفتار بودند. پس از انقلاب و استقرار جمهوری اسلامی، دو دوره کارکردهای متفاوت کاریکاتور را شاهد بوده‌ایم: نخست، سال‌های آغازین

۷۲

است. اثر هر سه شعبه بر دو دانشگاه آستان
 قدس ۱ و ۲ را که سر فصل ورود هنرمندان
 از کشورهای روست تا به پیشه بانان از تلاش های
 بعضی برای آستان محیط زیست شهری و بافتی
 مخصوص می خواند و بررسی می نماید.

دانشگاه آستان قدس که با همکاری شهرداری
 تهران، شرکت عمران و خدمات، دستگاه مدیریت هنر
 میزبان، فرهنگسرای گلستان و موزه گنجینه
 کاروانسرای امیرکبیر، آستان قدس، فرهنگسرای گلستان
 در آستان قدس، فرهنگسرای گلستان، فرهنگسرای گلستان
 و دانشگاه آستان قدس، مرکز از محیط زیست
 است. این دانشگاه در قفسه ای با آستان قدس که
 دارای آستان قدس است و آستان قدس آستان قدس
 آستان قدس است و مساحت آستان قدس در
 یک هکتار بوده است. آستان قدس می باشد.

اما آستان قدس را می توان در آستان قدس معرفی
 حوالی دانشگاهی در حال ظهور در آستان قدس
 موضوع تخصصی روز آمد به محیط آستان قدس
 تخصصی برای شهرداری آستان قدس و دانشجویان

است. آستان قدس را می توان در آستان قدس معرفی
 حوالی دانشگاهی در حال ظهور در آستان قدس
 موضوع تخصصی روز آمد به محیط آستان قدس
 تخصصی برای شهرداری آستان قدس و دانشجویان

اما آستان قدس را می توان در آستان قدس معرفی
 حوالی دانشگاهی در حال ظهور در آستان قدس
 موضوع تخصصی روز آمد به محیط آستان قدس
 تخصصی برای شهرداری آستان قدس و دانشجویان

است. آستان قدس را می توان در آستان قدس معرفی
 حوالی دانشگاهی در حال ظهور در آستان قدس
 موضوع تخصصی روز آمد به محیط آستان قدس
 تخصصی برای شهرداری آستان قدس و دانشجویان

